

205. Vierde Houtens dictee

Nederlands: een wereldtaal

Hoe petieterig ons landje ook is, onze moerstaal gaat globaal. Dat deed ze al eerder in de vermaledijde tijden van de Vereenigde Oost- en West-Indische Compagnieën.

Maar ook anno 2003 zwoegen studenten neerlandistiek van Georgië via Zuid-Afrika tot Scandinavië op Nederlandstalige grammatica's.

En wat te denken van die duizenden aanstaande immigranten, die in verre contreien peentjes zweten om een certificaat Nederlands als Vreemde Taal te bemachtigen?

Stel je voor: je zit in Verweggistan en je moet onthouden of 'vind jij' met of zonder t is. En hoe schrijf je 'snoodaard'?

De docent start de les met het hijsen van de rood-wit-blauwe vlag en zingt onderwijl het Wilhelmus van Nassouwe. Op een dag eist hij dat je tongbrekers als herfstschraalte en zee-eend correct kunt gebruiken.

Hoe leer je dat jezelf ooit soepeltjes aan? Drie tips. Wie worstelt met de uitspraak, luistere op internet via Real Audio naar radio-uitzendingen van de Wereldomroep.

Wie correct wil leren schrijven, correspondeer met een Hollandse vriend. Voor spellingfreaks is chatten als leerschool af te raden, maar met het oog op een vlot vocabulaire is het juist te recomanderen.

Waarom leert iemand aan gene zijde van de aardkloot onze taal? Grofweg gaat het om twee categorieën motieven.

Buitenlandse aanstaande bruiden en bruidegoms doen het om redenen van horizontale aard: zij willen zo spoedig mogelijk een Nederlander trouwen.

Anderen hebben verticale motieven, bijvoorbeeld interesse in manuscripten uit de gouden eeuw.

Ook een tijdelijk verblijf aan een universiteit of een directe kennismaking met producten van literaire coryfeeën als Henriëtte Roland Holst of Cees Nooteboom zijn honorabele aanleidingen om de taal te gaan leren.

Goed, na een tijdje doet zo'n student met succes examen, schraapt al zijn roebels, rands of kronen bijeen en reist naar het walhalla van zijn pas geleerde taal.

Popelend van enthousiasme spreekt hij op het Leidseplein een getatoeëerde en gepiercete kenau aan. "Goedendag. Alles kits?" vraagt hij, met een knipoog naar het uitgeroeide Jiddisch.

“Wat mot je?” – “Kunt u mij ook zeggen waar het Van Goghmuseum is?” – “Bij FEBO links. Doei.”

Perplex blijft de bezoeker achter. Wat een onbehouwen xantippe!

Zei ze FEBO? Hij raadpleegt zijn zakwoordenboekje onder de f: fazant, Februaristaking, maar geen FEBO.

Te voet gaat hij verder om op straat nieuwe woorden te herkennen. ‘Supersale’. Opnieuw pakt hij het boekje: superplie, supersonisch, weer niks!

‘Diamonds’. Desperaat zoekt hij: diameter, diaspora. Tevergeefs. Heeft hij daarom die taal geleerd? Geïrriteerd smijt hij de dictionaire weg en beent de hoek om.

“Meneer, is dit van u?” Een lichtbruine man tikt hem op de rechterschouder en geeft het woordenboekje terug met de woorden: “Kan ik u misschien nog ergens mee helpen? Zoekt u een of andere historische attractie?”

Verbijsterd kijkt de toerist de Marokkaan aan. Eindelijk iemand die Nederlands spreekt!